

Ата-аналарға кеңес беру
"Мектепке дейінгі балаларды қазақ тіліне оқыту үдерісіндегі балабақша мен отбасының өзара байланысы"

Бүгінгі таңда біздің алдымызда тұрған негізгі міндеттердің бірі - балабақша мұғалімдері: екі тілді оқыту. Екі тілді оқыту баланың балабақша қабырғасында екі тілді: орыс және қазақ тілдерін меңгеруін көздейді. Ел Президентінің "Қазақстан 2030" халыққа Жолдауында: "халық ұрпақтарын тәрбиелеуде, оның денсаулығына, білімі мен дүниетанымына қамқорлық жасауда дана болады. Болашақ ұрпақ қазақ, орыс және ағылшын тілдерін бірдей меңгереді, бүкіл әлемге танымал және құрметті өз елінің патриоты болады" Екі тілділік есте сақтау қабілетінің дамуына, ақылдыққа, реакция жылдамдығына, түсіну, талдау қабілетіне оң әсер етеді. Мектепке дейінгі жаста екі тілді меңгерген балалар абстрактілі ғылымдарды, әдебиеттерді және шет тілдерін басқаларға қарағанда жақсы меңгеруге бейім. Көптеген ата-аналар балаларына қазақ тілін үйренуге көмектескісі келеді, бірақ көбінесе қалай екенін білмейді.

Қазақ тілін үйренуді қашан бастау керек? Қазақ тілі мұғалімдерінің көпшілігі тіл үйренуді бастауыш мектептен – екі, үш жастан бастау керек деп санайды. Бұл жаста балалар жаңа білімнің үлкен көлемін қабылдай алады. Сонымен қатар, осы жастағы балалар тілдерге сезімтал, ересектерді оңай және қуана көшіреді, қателік жасаудан қорықпайды.

Егер бала қазақ тілін үйренгісі келмесе не істеу керек? Ең алдымен, сіз баламен жақсы сөйлесіп, оның құлықсыздығынан нақты не туындағанын білуіңіз керек. Екі негізгі себеп бар: 1) қазақ тілін үйрену қызық емес және 2) қазақ тілін үйрену оған қиын. Егер баланың қазақ тіліне қызығушылығы болмаса, оны оқыту мультфильмдерінің, компьютерлік бағдарламалардың, қазақ тілін үйренге арнайы балалар сайттарының көмегімен қызықтыруға тырысыңыз. Егер балаға қазақ тілін үйренуге қиын болса, міндетті түрде қазақ тілі мұғалімінен кеңес алыңыз. Мұғалім сізге жаңа сөздерді қалай жақсы үйрету керектігін айта алады. Жақсы маман сіздің мәселелеріңізді шешу үшін көп нәрсе жасай алады.

Баламен сөздерді қалай үйренуге болады? Міне, бірнеше кеңестер. Карталар қарапайым және тиімді. Түрлі-түсті бірдей жапырақтар блогын сатып алыңыз (немесе ескі пайдаланылмаған дәптерлерден кішкене карталарды кесіңіз). Бір жағынан, екінші жағынан қазақ сөзін жазыңыз – аударма, сурет жақсы болады. Балалармен бірге карталар жасаңыз. Карточкаларды арнайы конверттерде сақтауға болады, конверттерге тақырыптар бойынша қол қою жақсы, мысалы, "ТҮСТЕР", "САНДАР", "эмоциялар (сын есімдер)", "жануарлар" және т.б. Бұл конверттерді өзіңізбен бірге көлікке апарыңыз, кезекте тұрыңыз және бос уақытыңыз бос болған кезде әрқашан балаңызбен карточкалармен ойнаңыз. Сіз балабақшаға автобуспен не жаяу барарда, бір жыл ішінде қандай сөздік қорын есте сақтауға болатынын елестете алмайсыз! Сөздерді үйренудің тағы бір тәсілі – баланың бөлмесіндегі заттарға, яғни із қалдырмайтын және беттерге ұзақ уақыт жабысатын стикерлер—суреттер жабыстыру. Сіз үстел мен шамға, қабырғаға және төсекке іліп қоя аласыз.

Баланы сөздерді дұрыс айтуға қалай үйретуге болады? Ең алдымен, дұрыс айтылымды қою – бұл баланың есту қабілетін дамытуға, өзінің және қазақ тіліне тән дыбыстарын ажырата білуге, осы дыбыстарды дұрыс айта білуге көп жаттығуды қажет ететін ұзақ процесс екенін атап өткен жөн. Егер сіз қазақ тілін өзіңіз білмесеңіз, онда балаға қазақша айтылымды меңгеруге көмектесудің ең жақсы тәсілі-онымен бірге тыңдау және ана тілінде сөйлейтіндер оқыған әндер мен рифмалар жазылған оқу дискілеріндегі сөздерді қайталауға тырысу. Егер сіз қазақ тілін білсеңіз, онда негізінен баламен де солай істеу керек – аудио тыңдау, қайталауға тырысу. Сондай-ақ, тілді жақсы білетін ата-аналар балалармен көңілді айтылым ойынын ойнай алады. Ойын-орыс тілінде сөйлем немесе рифма алып, ондағы бір "орыс" дыбысын "қазақ" дыбысына ауыстыру.

Балалардың қазақ тілімен айналысуға деген құштарлығын жоққа шығармау өте маңызды, "зиян келтірме!" педагогикаға да қатысты. Шыдамды болыңыз, балаңыздың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, қызықты оқу материалын таңдаңыз. Және есіңізде болсын! Бала неғұрлым аз болса, екінші тілді максималды көлемде және қалыпты айтылуымен меңгеру мүмкіндігі соғұрлым жоғары болады.

Консультация для родителей
«Взаимосвязь детского сада и семьи в процессе обучения детей
дошкольного возраста казахскому языку»

Одна из основных задач, стоящих на сегодняшний день, перед нами – педагогами детских садов: билингвальное обучение. Билингвальное обучение предполагает овладение ребенком в стенах детского сада двумя языками: русским и казахским.

В послании президента страны народу «Казахстан 2030» говорится: «Народ будет мудр в воспитании потомства, заботясь о его здоровье, образовании и мировоззрении. Будущее поколение будет одинаково владеть казахским, русским и английскими языками, будет патриотом своей страны, известной и уважаемой во всем мире»

Двухязычие положительно сказывается на развитии памяти, сообразительности, быстроты реакции, умении понимать, анализировать. Дети, овладевшие в дошкольном возрасте двумя языками, как правило хорошо учатся, лучше других усваивают абстрактные науки, литературу и иностранные языки.

Многие родители очень хотят помочь своим детям в изучении казахского языка, но часто не знают как.

Когда стоит начинать изучение казахского языка? Большинство преподавателей казахского языка считают, что начинать изучение языка следует с начальной школы – с двух, трех лет. Дело в том, что в этом возрасте ребята уже способны воспринимать достаточно большой объём новых знаний. Кроме того, дети этого возраста более восприимчивы к языкам, легко и с удовольствием копируют взрослых, не боятся сделать ошибку.

Что делать, если ребёнок не хочет заниматься казахским? Прежде всего, нужно доброжелательно поговорить с ребёнком и выяснить, чем именно вызвано его нежелание. Основных причин две: 1) заниматься казахским ребёнку неинтересно и 2) заниматься казахским ему трудно. Если у ребёнка нет интереса к казахскому языку, постарайтесь заинтересовать его с помощью обучающих мультфильмов, компьютерных программ, специальных детских сайтов об изучении казахского языка. Если ребёнку трудно заниматься казахским языком, обязательно посоветуйтесь со своим учителем казахского языка. Именно учитель может подсказать вам, как лучше учить новые слова. Хороший специалист может сделать очень многое для того, чтобы решить ваши проблемы.

Как с ребёнком учить слова? Вот несколько советов.

Карточки – просто и эффективно. Купите блок разноцветных одинаковых листочков (или нарежьте небольшие карточки из старых неиспользованных тетрадок). С одной стороны пишете казахское слово на другой стороне – перевод, а лучше рисунок. Карточки делайте вместе с детьми. Хранить карточки можно в специальных конвертах, конверты лучше подписывать по темам, например, «Цвета», «Цифры», «Эмоции (прилагательные)», «Животные» и так далее. Берите с собой эти конверты в транспорт, в очереди и играйте с ребёнком в карточки всегда, когда у вас образуется свободное

время, которое бесполезно тратится. Вы даже не представляете себе, какой словарный запас можно приобрести за один год поездок в автобусе, например, в музыкальную школу!

Ещё один способ учить слова – это наклеивать стикеры-картинки, которые не оставляют следов и довольно долго держатся на поверхностях. Повесить можно на стол и лампу, стену и кровать.

Как научить ребёнка правильно произносить слова? Прежде всего, нужно обязательно отметить, что постановка правильного произношения – это долгий процесс, который требует большого количества упражнений на развитие у ребёнка слуха, умения различать звуки своего и родного языка, умения эти звуки правильно произносить. Если вы сами не знаете казахского, то лучшим способом помочь ребёнку освоить казахское произношение – это слушать вместе с ним и пытаться повторять слова за обучающими дисками с песнями и рифмовками, которые были начитаны носителями языка.

Если же вы казахский знаете, то в принципе нужно с ребёнком делать то же самое – слушать аудио, пытаться повторять. Также родители, которые знают язык достаточно хорошо, могут играть с детьми в весёлую игру на произношение. Игра состоит в том, чтобы брать предложение или стишок на русском и заменять в нём один «русский» звук на «казахский».

Очень важно не отбить у детей желание заниматься казахским языком, принцип «не навреди!» верен и по отношению к педагогике. Запаситесь терпением, подберите интересный учебный материал с учётом индивидуальных особенностей вашего ребёнка. И помните! Чем меньше ребенок, тем больше у него шансов овладеть вторым языком в максимальном объеме и с нормальным произношением.